

Právní odpovědnost

JUDr. Jan Mach

advokát

ředitel právní kanceláře ČLK

Email: mach.jan@email.cz

Podmínky právní odpovědnosti

- Protiprávní jednání
- Škodlivý následek
- Příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním a škodlivým následkem
- Zavinění

Zavinění

- A) ÚMYSLNÉ
- 1. Úmysl přímý – Pachatel VĚDĚL A CHTĚL způsobit škodlivý následek
- 2. Úmysl nepřímý – eventuální – Pachatel VĚDĚL A BYL SROZUMĚN, že může spáchat škodlivý následek

Zavinění

- B) Z NEDBALOSTI
- 1. Nedbalost vědomá – Pachatel VĚDĚL, že může způsobit škodlivý následek, NECHTĚL jej způsobit a bez přiměřených důvodů spoléhal, že jej nezpůsobí
- 2. Nedbalost nevědomá – Pachatel NEVĚDĚL, že může způsobit škodlivý následek, ale vědět to MĚL A MOHL vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům

Absence zavinění

- Není-li zavinění prokázáno, trestní odpovědnost je vyloučena
- Prokáže-li žalovaný, že škodu nezavinil, zproští se obecné odpovědnosti za škodu
- Zavinění se nevyžaduje u škody způsobené provozní činností – objektivní odpovědnost
- Zavinění se nevyžaduje u škody způsobené povahou použité věci – odpovědnost za výsledek
- U žalob na ochranu osobnosti netřeba zavinění

Odpovědnost za výsledek

- Škoda způsobená povahou použité věci, ve zdravotnictví zejména léku či přístroje
- Podmínky:
  - 1. Použití věci – léku, přístroje, nástroje
  - 2. Škoda způsobená povahou této věci
  - 3. Příčinná souvislost mezi podmínkou 1 a 2
- Nevyžaduje se porušení povinnosti ani zavinění

Druhy právní odpovědnosti

- 1) Trestní odpovědnost
- 2) Občanskoprávní odpovědnost
- 3) Pracovněprávní odpovědnost
- 4) Správní odpovědnost
- 5) Disciplinární odpovědnost
- 6) Smluvní odpovědnost
- 7) Obchodně-právní odpovědnost

Odpovědnost za škodu

- Obecná odpovědnost za škodu – je-li škoda způsobena porušením právní povinnosti
- Odpovědnost za škodu způsobenou porušením prevenční povinnosti
- Odpovědnost za škodu způsobenou povahou použité věci (za výsledek)
- Odpovědnost za škodu na věcech vnesených a odložených

Co se odškodňuje

- Bolestné a ztížení společenského uplatnění – vyhláška 440/2001 Sb., nález ÚS k ní
- Náhrada ztráty na výdělku
- Náhrada ztráty na důchodu
- Náklady na výživu pozůstalým
- Náhrada nákladů spojených s léčením
- Odškodnění za úmrtí blízké osoby, náklady pohřbu

Odpovědnost za zásah do práva na ochranu osobnosti

- 1. Protiprávní jednání – zásah do práva na ochranu osobnosti v rozporu se zákonem
- 2. Újma na právech chráněných zákonem
- 3. Příčinná souvislost mezi zásahem do práva a újmou na právech (mezi 1 a 2)
- Nevyžaduje se zavinění a nelze se zprostit prokázáním, že zásah nebyl zaviněn

Zásahy do práva na ochranu osobnosti

- Zásah do práva na ochranu života a zdraví
- Zásah do práva na ochranu rodinného života
- Zásah do práva na ochranu občanské cti
- Zásah do práva na ochranu lidské důstojnosti, včetně práva na svobodné rozhodnutí
- Zásah do práva na ochranu soukromí, včetně osobních údajů

Ochrana jména a projevů osobní povahy

- Písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky, obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby lze použít jen se souhlasem této osoby.
- Svolení není třeba k účelům úředním dle zákona.
- Bez svolení lze přiměřeně použít pro účely vědecké, umělecké a mediální, ale způsobem, který není v rozporu s oprávněnými zájmy občana

Žaloby na ochranu osobnosti

- ZZ odmítá poskytnout péči, na kterou má občan nárok a zasahuje tak do jeho práva
- ZZ odborným pochybením způsobilo úmrtí člena rodiny a zasáhlo do rodinného života
- ZZ odborným pochybením způsobilo újmu na zdraví a omezení v obvyklém životě
- ZZ neposkytlo informace na které měl občan nárok pro kvalifikovaný souhlas
- ZZ neoprávněně nakládalo s osobními údaji
- ZZ nedůstojně zacházelo s pacientem

Pojištění odpovědnosti ZZ

- Povinnost pojištění pro případ škody
- Pojistné pasti zejména ve výlukách z pojistného krytí v pojistných podmínkách
- Nebezpečné výluky: ochrana osobnosti, zavinění poškozeného a jeho zaměstnance, hrubá nedbalost, porušení prevenční povinnosti...
- VIP pojištění pro členy ČLK u Kooperativy

Trestní odpovědnost

- Tendence ke kriminalizaci lékařů v ČR
- Procesní postup – trestní oznámení, podnět, -
prověřování-podávání vysvětlení, rozhodnutí –
odložení věci nebo zahájení TS-právo stížnosti a
přezkum SZ, vyšetřování – zastavení TS nebo
podání obžaloby k soudu – soudní řízení,
rozsudek, opravné prostředky – odvolací řízení,
mimořádné opravné prostředky a ústavní stížnost

Odklony od klasického trestního řízení

- Podmíněné zastavení trestního stíhání – doznání obviněného, náhrada škody, nebo dohoda o ní nebo její zajištění jiným (zaměstnavatel, pojistitel) – zkušební doba
- Narovnání – dohoda s poškozeným o náhradě škody, příspěvek na veřejně prospěšné účely, schválení SZ nebo soudem
- Pozor na institut trestního příkazu

Ublížení na zdraví z nedbalosti

- Nejčastější trestný čin ve zdravotnictví
- Šlo o postup non lege artis?
- Je dána příčinná souvislost s újmou na zdraví nebo s úmrtím?
- Šlo o jednání zaviněné z nedbalosti?
- Kardinálním důkazem znalecký posudek

Znalecké posudky

- Volba správného odvětví – odbornost
- Dostatečné podklady pro posouzení, zejména vyjádření lékařů, podmínky ve ZZ
- Správná volba otázek pro znalce
- Znalecké posudky před zahájením TS
- Právo námitek: Proti osobě znalce, jeho odbornosti a zadaným otázkám

Znalecké posudky

- Úřední znalecký posudek, posudek ústavu
- Soukromý znalecký posudek včetně ústavu
- Odborné vyjádření
- Odborný posudek oborové komise vědecké rady České lékařské komory
- Odborné posudky znalecké komise kraje', posudky Ústřední znalecké komise MZ

Trestné činy ve zdravotnictví

- Ublížení na zdraví z nedbalosti
- Neposkytnutí pomoci
- Neoprávněné nakládání s osobními údaji
- Neoznámení a nepřekažení trestného činu
- Nedovolené přerušování těhotenství
- Vystavování nepravdivých lékařských zpráv, posudků a nálezů
- Šíření nakažlivé choroby

Trestné činy ve zdravotnictví

- Omezování osobní svobody, zbavení osobní svobody
- Poškození cizích práv
- Podávání anabolických látek mládeži
- Nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány
- Ohrožení pod vlivem návykové látky
- Úplatkářství
- Podvod

Odpořvednost za podřízené a při třymové práci

- Odpořvednost vedoucího:
- Za pochybení, kterého se sám dopustí
- Za pověření nekvalifikované osoby prací vyžadující kvalifikaci, kterou tato nemá
- Za nedostatky v řídící a kontrolní činnosti
- Odpořvednost členů třymu: Za vlastní pochybení, nedostatečnou součinnost, překročení vlastních kompetencí

Právní ochrana zdravotníků

- Mediální vyhrožování a reakce na něj
- Právo na odpověď a dodatečné sdělení
- Stížnost RRTV, RČTV, RČRo
- Žaloba na ochranu osobnosti
- Žaloba na ochranu dobré pověsti právnické osoby
- Trestní oznámení pro trestný čin pomluvy

Povinnost policie zakročit

- Při vyhrožování, ohrožování, násilném či výtržnickém jednání – povinnost provést zákrok vyplývá z § 2 a § 7 zákona č. 283/1991 Sb. o Policii ČR. Možnost obrátit se na operačního důstojníka, ředitele policie nebo na státního zástupce
- Při závažném ohrožení kontaktovat SKPV

Právo na sebeobranu

- Podmínky nutné obrany
- 1. Útok musí přímo hrozit nebo trvat. Lze jej odvracet, nikoli však oplácet.
- 2. Obrana nesmí být **ZCELA ZJEVNĚ** nepřiměřená způsobu útoku
- Tolerance excessu ke kterému došlo v rozrušení způsobeném útokem

Děkuji za vaši pozornost

- Členové České lékařské komory jsou oprávněni požadovat odpovědi na své dotazy a právní podporu (nikoli zastoupení) od právní kanceláře ČLK zdarma.
- Email: pravni@clkcr.cz
- Ve čtvrtek 27.3.2008 se koná v Lékařském domě právní seminář ČLK. Přihlásit se lze na emailu kancelar@clkcr.cz